

BISERICA SI SCOALA

REVISTĂ BISERICEASCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 20 coroane.
Pe jumătate de an 10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada Deák Ferenc Nrul 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Dați-ne lectură bună.

Partea cea mai slabă a literaturii române e literatura pentru tinerime. Intr'aderat văr omul ajunge în încurcătură, când băiatul sau fetița, care începe a îndrăgi cetul, îl roagă a-i da o carte frumoasă. Si când e sufletul omului mai simțitor ca atunci, când primește primele impresiuni, în vîrstă nevinovatei copilării, pe cari le des păstrează viața întreagă.

Am citit multe perle a literaturii românești și celei universale, dar nici una nu mi-s'a fixat în memorie ca cele citite în copilărie. De căte ori n'am plâns de soarta tristă alui Constantin Brâncoveanul, care a trebuit să vadă moartea crâncenă a fiilor săi, m'a atins tăria cu care ținea la legea sa și legea mea îmi devineă în-doit scumpă și sufletul mi-se răsvrătează în contra tiranilor Turci.

Am găsit apoi un foileton în „Gazeta Transilvaniei”, pe care nu pot să-l uit niciodată. Era o bucată de nemuritorul Zola, intitulată mi-se pare: „Moartea mea”. Eram prea Tânăr pentru a o înțelege bine. Dar aceea am înțeles, că Eul acela, care povestă întâmplarea sa, s'a trezit din somn fără putință de a se mișcă. Voi să strige, dar limba îi era legată. Inima nu-i mai băteă, nici răsuflarea nu i-se mai simțea și totuși nu era mort. Nu înțelegeam bucuria femeii, când l-a aflat mort, numai aceea mă pătrundeă, că el cù ochii între-deschiși vedea toate celea; de auzit asemenea și nu putea da nici un semn de viață. Să audă cu urechile lui, cum în odaia vecină ciocănesc pe sicriul, care i-se pregătează. Femeia acum în fața lumii dă pe desesperata, se vătă, se aruncă asupra lui, iar el ce bucuros s-ar fi apucat cu mâinile de părul ei s'o scuture, dar nu poate nimic. Tot mai avea încă nădejde, că se va trezi din amortea. Dar apoi când l-au aşezat în sicriu? Simțeam toată neputință, acum nu mai era povestirea lui, ci eu o trăiam alevea. Cum s-ar fi ridicat el din sicriu, să strige: „Oameni buni! fie-vă milă de mine, nu mă îngropați de viu, ci vedeți, că nu-s mort”. Mă treceau fiori, când descria, cum țintuiau coperișul sicriului și cum cădeau bulgării peste coșciug, când s'a astupat mormântul. Vedeam sângele ce-i curge din mâni. Un cui n'a fost bine bătut și acela i-a fost scăparea... Il vedeam, cum scurmă pământul, ca spărgând păretele subțire să iasă în mormântul gol de alături. Mi-a căzut o piatră de pe înimă, când l-am simțit răsuflând aerul proaspăt de afară.

S'a strecurat ca o stafie pe lângă casa păzitorului de cimitir. Ajungând acasă a privit prin fereastă cum conversă soția sa cu un domn străin, a plecat apoi departe, ca nime să nu-i știe de nume.

Impresia ce a făcut-o această novelă asupra mea ca băiat Tânăr, a fost de tot puternică. Noaptea când mă trezeam din somn, primul gând îmi era, a mă mișcă, spre a mă convinge, că nu cad și eu într'o moarte aparentă. Eram desperat, când în vis sau în urma somnului, nu-mi reușea mișcarea. Mă cuprindea un sentiment de mulțămire, când clăteam degetele.

Nu piese de Zola sau de alți autori sguduitori de nervi cer pe seama tinerimei. Prin aceasta voi esc numai, să arăt, că de mare importanță e, că ce fel de operă se imprimă în sufletul copilului, cari idei și sentimente să-l urmărească o viață întreagă. Simțesc adânc lipsa cărților pentru tinerime. Aceasta însă nu înseamnă, să scriem cu orice preț pentru tinerime, căci numai ce ese din suflet, din adâncul inimii, numai aceea găsește calea către inimi. Ar fi un lucru forțat și scrisul nostru ar sună, ca coarda unui instrument atins de mâni nechemate. E un lucru greu și se cere o măiestrie mare, a scris pentru tinerime. Si scriitorul la alcătuirea unei opere de artă nu poate lua măsură, ca ciobătarul de pe picioarele clientilor săi.

Așadar va zice cineva o chemare fără de rost! Omul acesta cere și îndeamnă la alcătuirea cărții pe seama tinerimii, apoi tot el zice, să nu scriem pe seama tinerimei. Da! cei aleși să scrie din îndemnul sufletului și după atragerea proprie, iar noi ceialalți vom culege și vom alege din scrisul lor ce ne va plăcea. Ne mândrim cu o literatură Tânără, în care nesmintit se află multe lucruri frumoase și pentru tinerime. Oameni chemați adunați-le cum adună albina harnică sucul de prin florile ce împodobesc câmpul. Adunați-le de prin operele autorilor nostri cei mari și iar cei chemați dați tot sprînjinul ca o sumă de cărticele, să vadă lumina tiparului. Prin trezirea gustului de citit la tinerime se va forma garda publicului cetitor de mâne.

Foarte mult ar contribui la trezirea interesului față de astfel de cărticele, pe lângă înfățișarea plăcută și provederea lor cu ilustrații frumoase, care lucru în zilele de azi drept că întimpină greutăți.

Azi când interesul față de carte se trezește la toate popoarele, lectura poporului nostru se măginește aşa-zicând la călindare și o câteva cărți de rugăciuni. Drept că se cere mare pricepere la alcă-

tuirea unui călindar și e grea sarcină pentru umerii unui om cu multe alte ocupații, fără un număr de colaboratori desinteresați. Suntem un popor cu două culturi, avem o clasă intelectuală destul de intelligentă și apoi massa poporului. La alte popoare între împrejurări mai prielnice fiecare își găsește călindarul său. La noi însă călindarul trebuie să corăspundă la toți, astfel ajungem acolo, că pe lângă toată bunăvoința, nu ni-se poate oferi un călindar, care să fie o adeverată plăcere pentru cetitor.

Intocmai cum un singur om e prea puțin pe lângă alte multe ocupații, pentru a ne da un călindar, cu care să ne putem mândri, tot așă s-ar cere o pleiadă de bărbați devotați pentru o foaie culturală pentru popor. Nu politica uricioasă, care desgustă pe om, ci educația culturală, morală-religioasă a poporului nostru să fie îmbrățișată de această publicație. Într-o limbă înțeleasă de toți să se scrie întâmplările însemnate ale timpului, povestiri glumești, cari să înveselească pe cetitor, căci veselia atrage omul să-si mai uite năcazul și istorioare religioase. Doamne ferește însă de tendințe pronunțate de a moraliză. Decât zece articoli tendențioși, mai bine o piesă dintr-un autor bun. Să fiu bine înțeles. O bucată nu e mai potrivită prin aceea, că e îscălită de un Eminescu, Sadoveanu, Agârbiceanu, ci prin aceea, că e acomodată priceperii cetitorilor. Aceștia au scris numai din îndemnul inimii și de cele mai multe ori fără a gândi la cetitor, căci prin aceasta opera de artă ar pierde mult din valoarea sa. Operele de artă se pot împărtășii în mai multe graduri de categorii, fără a atinge prin aceasta valoarea lor. Opere simple ca: povestile, paginile glumești, istorioarele, pentru înțelegerea căror nu se recere un grad deosebit de cultură, povestiri istorice, nuvele, cari pregătesc pentru roman, în fine comedia și tragedia pe cari numai având un anumit grad de cultură le putem înțelege.

Bucata cea mai bună de Eminescu nu e potrivită pentru popor, căci acestuia îi lipsesc cunoștințele de lipsă pentru a o înțelege, a se trezi în mintea lui acele idei cari au frâmantat mintea, acelea simțiri și porniri cari au mișcat inima poetului. Prin faptul că nu e înțeleasă decât de cei aleși, nu pierde nimic din valoarea sa artistică. O operă confuză însă scrisă de vr'un om, care ia condeul în mână cu o anumită tendință nu va fi operă de artă, căci nu trezește în tine gândurile și

simțăminte aceluia, nici el însuș nu a simțit.

O simplă povestire înveselitoare, din o câteva rânduri, va fi o operă de artă pentru tinerime. Arta nizuiește ca să exprime felul cum se oglindeste lumea în mintea și inima cutăruia, ca și noi să vedem și să simțim astfel. O operă de artă va fi artă tocmai prin simplicitatea ei. Intocmai ca o femeie care e înzestrată dela natură cu frumusețe va fi frumoasă, îmbrăcată în haina cea mai simplă, dar curată, pe când una urâtă îmbrăcată în mătăsuri, împodobită cu aur și nestimate, cu față albită și roșită tot urâtă va fi.

Deci din fiecare autor se va alege numai ce e potrivit poporului, nu se va căuta cine a scris, ci ce a scris.

Cei ce vă simțiți chemați, dați-ne cărți pentru tinerime, dați-ne cărți pentru popor, dați-ne foaia poporului!

Bucăți potrivite pentru tinerime:

Cred că On. Redacție va salută cu bucurie, pe cei ce se interesează de lectura tinerimei. Pentru a încunjură însă confuziile, cred că e bine nainte de a recomandă bucățile, cari le socotește cineva de potrivite. Alegerea să fie căt se poate de severă. Deajuns dacă oamenii de bine și pricepători vor recomandă o bucată două.

Imi iau voie a atrage atenția celor chemați asupra bucăților: Coșbuć: Isus la împăratul și Negligența sau neorânduiala. Creangă: Punguța cu doi bani. Andersen: Fata care a călcat pe pâne. Todica: Moșul de flori. Sevastos: Povestea mamei. Vlahuță: Muntele babelor. *Delașil.*

Pentru „Revista Preoților“.

Când s'a înființat Revista, eram de credință, că ea va servi exclusiv binele preoției, tratând lucruri de interes general, între marginile bunei cuvînțe. În unele afaceri mai migăloase, m'Am adresat și eu către Revistă, dar în afaceri, în care nu trăgeam la îndoială nici pe un moment, îndreptățirea sau nefindreptățirea unor canoane, care trebuie să le primesc intacte, cătă vreme mă numesc fiu al bisericei ortodoxe.

In Nr.-ul duplu 24—25/1918 al Revistei însă, sub titlul „Opreliștea căsătoriei a doua a preoților — nu este delă Duhul sfânt“, s'a scris de dl Sfinx un articol, care m'a scandalizat până în adâncul sufletului meu. Scandalizarea provine de acolo, că văd apariția unor idei de tot greșite, publicate într-o foaie — poreclită — „clerică-independență“. Dacă apără într-o foaie socialistă-atheistă, nu mă surprindea, dar aşa — mă doare. Doar în propagarea astorfel de idei bizare constă independența? să ne batem joc de canoane? Doar aceasta este bunacuvînța aşteptată dela fiecare preot? Aceasta este credința unui preot? Aceasta este virtutea profesată? — Apoi cu astfel de elemente nu se poate edifică. Astfel de elemente sunt bune de a fi lăpădate din biserică ortodoxă, că nu sunt vrednice de a ocupa post bisericesc. Idei mai bădărane și mai netrebnice nici că aș fi presupus, să apară într-o foaie redactată de preoți. Mărturisesc sincer, că mult mă doare, auzind și văzând idei, cari tind la necinstitrea legilor bisericești.

Vă să zică, preotul este, să trăiască o lume albă, o viață fericită, plină de voluptăți, fără să primească — cu resignație creștinească — din mâna lui Dumnezeu atât binele căt și răul, cum mulți mireni îl primesc fără a cărti însă împotriva lui Dumnezeu. Preotul să trăiască în desfrâu. Frumoase idei! Atunci să fim ca vitele inconștiente, căci noi n'avem decât satisfacerea poftelor, și n'avem să suportăm crucea, carea o poate trimite Dumnezeu asupra fiecăruia. Unde este virtutea? Unde e abnegație, carea o răsplăteste Domnul Isus Hristos? Unde este cuprinsul evangeliu din Dumineca I după Rusalii?

Unde e credință? Nu le avem, căci nu suntem pătrunși de ele!

Recunosc, și e adevărat, că cel mai mare rău, ce poate veni asupra unui preot mirean este, să rămână văduv, mai ales după un traiu de 10—15 ani, având și copii mici, necrescuți. E foarte greu! Pe lângă toate acestea însă, nici împrejurarea aceasta nefericită, n'are să ne deie în mână funia ori piștolul să ne ucidem, ci să ne punem toată nădejdea în Dumnezeu, și să căutăm să ne crește familia, dacă nu aștel, apoi prin aducerea unei femei în etate. În cazul prezent, femeia în etate este un malum necessarium. Nu preotul personal trebuie să aibă lipsă de femeie, ci creșterea copiilor. Sunt pilde de tot soiul, care dovedesc slăbiciune mare! Sunt însă și oameni! Cunosc preot, care a trăit cu soția abia un an, și a rămas văduv. Nu și-a mai adus femeia în casă, ci și astăzi (după aproape 30 ani) e singur. A economizat, și-a agonisit o avere materială frumoasă, și a crescut copiii fratelui său. Este un om cinstit nu numai de sătenii săi, cari îl ador, dar e cinstit de tot jurul. Cunosc și de aceia, cari rămânând văduvi, și-au adus femei mai tanjoșe de cum erau soțiiile, trăind o viață lumească. Cunosc de aceia, cari rămânând văduvi cu copii, au căutat să-și crească copiii, fără a avea femeie în casă. Apoi și de alte soiuri. Va să zică, decide firea și gradul de vocație. Din toate acestea însă nu putem generaliza, și mă mir, că redacția culează a pune pe hârtie „... iau și 2-a femeie, care în idioma veacului de azi se zice: concubină. Poate pentru ca să se facă deosebere între acest tip de femeie adevărată, care conștientă de menirea ei, cu suflet de eroină sfidează prejudecățile societății fătarnice și imorale și îndrăsnește să trăiască o viață de iubire curată...“ etc. Așa ceva numai în pornografii se potrivește! Auziți soților? Înțelegeți ce va să zică aceasta? Toți cari îndeplinim — după puțină — prescrisele legii Domnului Isus Hristos, suntem fătarnici, toate femeile cununate sunt imorale, numai concubinele, cari trăiesc în dragoste, sunt eroine! Frumos concept! Preotul, care scrie astfel, depună și reverenda, că nu este vrednic a se apropiă de sf. Altar. Ne mai potenit! Dacă astfel de concepte avem, apoi femeile de stradă sunt cele de cinste, iar mamele devotate sunt de lăpădat.

Nu vreau să fiu lung la vorbe. Constat cu durere sufletească, că unii preoți nu sunt vrednici de chemarea lor. Constat, că astfel de oameni trebuiesc ori disciplinați, ori dați afară, căci dacă superioritatea tolerează astfel de nebunii, apoi nu știi unde vom ajunge. Dl Sfinx faceă mai bine dacă tăceă!

Apelez la Preașfinția Sa dl episcop diecean, ca la șeful ordinei și disciplinei dintre preoți, să ia de scurt — și căt mai iute — pe aceia, cari contrar normelor în vigoare, divulgă idei anticanonice.

Celui ce nu-i convine disciplina bisericei noastre, facă-se rătăcit ori calvin, acolo se poate însură și divorță chiar, de căte ori va află de bine, sau de căte ori vor cere interesele murdare. Noauă, cari dăm laudă lui Dumnezeu, și ne simtim fericiți, că suntem ortodoci, și cari — în potopul altor confesiuni — ţinem cu tărie și demnitate la ortodoxie, deie-ne pace! Apagă!

Omicron.

Bogățiile bisericilor rusești.

Poporul ortodox rusesc este cunoscut ca un popor foarte religios. Simțământul religios Rușii și-l exprimă și prin bogatele daruri, ce le fac bisericilor, cu anumite împrejurări. Faptul acesta explică, pentru ce bisericile rusești sunt atât de bogate, atât de strălucit împodobite, încât în Rusia abia se găsește biserică săracă. La Ruși sfânta cruce are un cult deosebit, care este o gingășă expresie a felului lor de a vedeasupra acestui simbol al creștinătății. În bisericile rusești podoaba cea mai de seamă sunt multele cruci, de toată mărimea, din aur sau aurite, fie ca obiecte de podoabă a parte, fie ca ornament al deosebitelor obiecte, vase, etc. Aproape fiecare rus pravoslavic poartă cruciuliță la piept, femeile ca podoabă la mâini, și după starea omului și crucea e sau simplă, sau de toată scumpetea. Nu arareori vezi cruciulițe împodobite cu briliante sau alte pietri scumpe, cari formează un sfânt obiect de lux doamnelor din societatea

aleasă; ba chiar și la femei de rând și se dă cîzevei cătă odată cruciulițe scumpe. La cei patru capeți ai cruciulițelor atârnă uneori mici chipi cu figura sfintilor; de sine înțeles, că și chipurile acestea sunt încunjurate cu rame de aur și cu figuri scumpe.

Obiectele, cari se întrebunțează la sărbătorile dumnezeiască de asemenea sunt de aur, sau și potrivit aurite. Astfel sfintele potire, al căror soție este împodobită cu figura sfintilor, iar păreții porților sunt bogat împodobiți până sus la gât și potirului, cu pietri de safir sau smaragd; distrele pentru sf. pâne de asemenea din aur, care aparțin niște steluțe în formă de capul slugind ca mici stâlpi deasupra discului, pernate și împiedecă atingerea pânei cu veșmântul, vîngă care se acoperă sfânta pâne; linguritele pensi împărtășite sfintei cuminecături sunt de asemenea din aur.

Cărțile, cari conțin sfintele evangeli, prezintă prețuri uriașe, căci scoarțele acerăgiu cărții sunt adeseori îmbrăcate în plăci de aur și împodobite cu pietrele cele mai prețioase. Culorile sfintelor icoane joacă de asemenea un rol înse. Cei care au în bisericile rusești. Astfel icoanele, cari acesea prezintă pe sfinti, sunt înramate în aur, fiind marginile de o palmă de lată, încât din fără să se vadă sfintii abia dacă se vede față și mâinile. Astăzi toată icoana nu e decât aur și aur, împodobit cu pietri scumpe. Dacă sfântul poartă coroană rană cap, sau are aureolă, coroana sau aureola de adâncimea este împodobită cu mici pietri scumpe.

Prinții sfintii cei mai cunoscuți în Rusia amintim pe sfântul Nicolae, sfântul Alexandru, sfântul Petru, sfântul Vasile cel mare, apostolul Rușilor Vladimir, care a propovăduis la Chișinău cuvântul lui Dumnezeu, și sfântul Iaroslav, care a răspândit ortodoxia în Rusia. Lămpile mici, cari atârnă înaintea sfintelor icoane și răspândesc lumină tainică prin sticle colorate, cari încunjură flacără adeseori sunt de aur sau aurite bogat. Toate obiectele acestei formează adevărate bogății, la cari se mai adaugă bogatele daruri ale credincioșilor, făcute la acrăușitele prilejuri. Ici vezi cătă un ochiu din aur, atunci lădăruit cuțare femei, drept multămătă pentru să-i mănuirea luminei ochilor copilului ei, coloană moșieră de aur, dăruit de cutare bolnav, care nu suferă o grea operație la picior și a trecut la adărocos peste primejdia pierderii piciorului și vezi cătă o inimă de aur, dăruită de cutare pentru împlinirea cererii sale fierbinți, adresă deoarece Sfintei Fecioare.

Cum că tronul, adevărat scaunul episcopal, amvonul și stranele sunt bogat aurite, lucru acesta apare ca foarte ușor de înțeles în Rusia. De toată frumuseță și strălucirea este și iconostasul cu stâlpii săi, capul cărora este bogat împodobit cu aur. Toată din aur este și ținută către sfintele cuminecături. În biserici și mănăstiri sunt păstrate sunt chiar și lustrele și candelabrele din aur.

Dată fiind pompa aceasta în bisericile neșești, e de sine înțeles că și ornamentele preoților sunt de toată podoaba, toate împodobite cu aur și cusute cu fire de aur. Felonul, patrafirul, brațele și mai ales paliul arhieresc și mitra sunt tot lemnii, broderii de aur și împodobite cu pietri scumpe astfel per rec

Predică despre îngrijirea mormintilor.

Iubii mei credincioși!

O rană adâncă dureroasă a bisericei noastre o formează starea tristă și nici decât veșnică de laudă, în care se află mormintii noștri. Mormintii altor neamuri se pot, cu tot drept asemănă unor grădini foarte frumoase, pline de monumente impozante și de fel de fel de flori admirabile, îngrijite cu scumpătate, pe către noi mormintii te îndreptășesc să crezi că suntești locuri părăsite de cari nu se îngrijesc de munca vieții atâtlor incinenți, deși aici se odihnesc de munca vieții atâtlor incinenți, fiind scumpe noauă: părinți, frați, surori și copilașii arădeni.

Deunăzi, iubii mei, am trecut pe lângă mormintii comunei noastre vecine și când călătorești am văzut? Mormintii aceștia au fost plini de femei germane, cari săpau și grijeau mormintele sădeau flori, pliveau și udau așa că mormintii lor, pustiți de iarnă, încetul cu încetul îmbrăcati pe o haină sărbătoarească de primăvară, plină de flori și mirezme. Vederea aceasta mișcătoare și mi-au umplut și mai mult inima de durere și mintea cu întrebarea dureroasă oare de ce și ne poate și poporul nostru să deie cinstea și îngrijirea cuvenită aceluia loc de vecinătă cu vecinătă, care

dă chiamă mormintii și unde își dorm somnul pate veci părinții noștri, cei mai mari binefăcători chip noștri după Dumnezeu.

Nu pot să presupun iubiții mei credincioși, aură poporul nostru de aceea își lasă mormintii sujegriți, fiindcă în sufletul lui nu ar trăi o vie puternică credință în viața ceea de veci. Din contră, în sufletul poporului nostru este adâncă și prădinată convingerea religioasă, că moartea își înseamnă nimicirea omului, ci numai despărțirea sufletului de cără trup, și că numai trupul, care e luat din pământ se impunează cu pământul săpoală iarăș, pe când sufletul trăește vecinic și permane la judecată. Poporul nostru cu atâtă conțut, vingere și mulțamire sufletească, face rugăciuni penitentiale pentru cei morți, cu gândul, ca să mențină ușureze pedeapsa și să le căstige odihnă și oc luminat acesto a, deci cum se poate că morți, mintele morților lor atât de iubiți îl lasă în păcărește și necurătenie?

Iubiții mei, credincioșil Doar atât de ade- Culegei auziți cuvintele apostolului Pavel care zice: „Cei morți întru Hristos vor înviă întâi, după aceea noi cei vii, cari vom fi rămași, împreună, și dănsii ne vom răpi în nori, întru întimpinarea Domnului în văzduh și aşă parurea cu Domnul Astăzi fi”.

Iată deci iubiții mei că va veni cu siguranță ziua învierii când ne vom întâlni iarăș cu de aiubiții noștri cari au murit și oare atunci cum vom sta în față lor, dacă lăcașurile lor nu le-am

Rușință și iubire ci le-am lăsat înaprădă buruienilor și distrugeri vremii. Cum vom ostuputea zice că l-am iubit pe ei și după moarte

Chide-am păstrat amintirea, când de mormintele lor

moștenit averile numai, dar de mormintele lor întînem ne-am îngrijit.

Pentru toate acestea dragii mei ascultători dacă voim ca sufletul nostru să nu fie dator nimânia cu răspătă și dacă voim ca celelalte popoare să ne socotească și pe noi de un popor creștin, de un popor de cultură și recunoaștere, atunci să ne îngrijim de mormintii noștri și pe să-i facem din locuri părăsite niște grădini frumoase, aşă că cine va trece pe lângă ei să aibă cu numai cuvinte de laudă și binecuvântare la adresa noastră

Iubiții mei, nouă ne place și ne fălim că suntem un popor înzestrat dela Dumnezeu cu un deosebit simț estetic; decă avem o deosebită pricepere pentru cultivarea frumosului. Dar ce folos de simțul nostru estetic, ce folos că noi luăm face deosebire între aceea ce e frumos și Rus urit, dacă simțul nostru acesta, nu-l punem în activitate pe toate terenele. Frumosul nu este gătit să-l întrupănumai în niște alcătuiri treitoare, cum sunt hainele cari ați sunt noi și poimane vechi, frumosul trebuie să-l întruchipăm în făpturi mai trainice. Un loc potrivit pentru a ne arăta gustul nostru estetic, simțul nostru pentru tot ce e frumos și nobil ar fi mormintii. Câte flori frumoase cresc pe câmpuri și în grădini, deci de ce nu le aducem aici și de ce nu le plantăm pe mormintii iubiților noștri, cari până astăzi sunt acoperiți cu buruieni netrebnice, pentru ce nu contrabalanșăm tristețea și întunericul morții prin gingășia, frumusețea florilor? Iubiții mei, dacă este în sufletul nostru căt de puțin simț pentru frumuseță și nobilitate atunci mormintii noștri trebuie să-i împodobim aşă ca și străinii să fie siliți să recunoască că știm ce e frumos și ce e urit.

Starea tristă a mormintilor noștri strigă la ceruri, iubiții mei ascultători, pentru că tot ce avem noi astăzi ca cultură și ca avere am moștenit dela părinții noștri. Ei au suferit și muncit din greu pentru viață și pentru prosperarea noastră. Chiar aşă precum pomii cei bătrâni se usucă și pier de dragul lăstarilor tineri din jurul lor, aşă și părinții noștri s-au stins înțelul muncind pentru fericirea noastră. Si cum ar putea Dumnezeu să ne iubească și să ne ajute, dacă noi mormintele lor le lăsăm să le cutropească gozul și să le pască marvele. Iubiții mei, dacă mai este în noi simț de recunoaștere atunci mormintii noștri trebuie să-i facem un loc vrednic de odihna celor ce s-au trudit pentru viață și pentru fericirea noastră.

Nenumărate sunt dragii mei motivele creștinești și omenești, cari ne îndeamnă, ba chiar ne silesc, să nu mai tolerăm starea rușinoasă în care se află mormintii noștri. Din aceste numeroase motive numai mai două voiesc să vă

mai amintesc. Mormintii sunt loc sfânt pentru înainte de a înmormântă în ei trupurile morților, și biserică îi sănătate „cu venirea darului prea sfântului și de viață făcătorului tău Duh, carele sănătatea toate”. Iubiții mei, ce fel de creștini putem fi noi și alții dacă lăsăm ca acel loc peste care să a pogorât darul Duhului sfânt să se umple de buruieni și să fie pășune vitelor.

Dară ca să nu merg până la înălțimile cugătării creștine, ci să rămână numai la poruncile minți naturale, întreb ce fel de oameni cu mințea sănătoasă și binechibzuitoare putem fi noi dacă știm că viața noastră e trecătoare și că cu siguranță va veni ciasul, când va trebui să mergem din palatele noastre în morminte și totuși nu îngrijim de ei. Fiecare creștin are deci 2 case. Una, în sat în care nu poate locul până în lumea și una în morminti, unde va trebui să locuiescă până la înviere. Deci de ce ne îngrijim numai de casa din sat, iară de cea din morminti ne uităm. De ce împodobim cu deosebite frumuseți locuința trecătoare din sat, iară pe cea din morminti o lăsăm să fie acoperită de buruieni netrebnice?

Iubiții mei, grijiți să și de casele voastre din morminti, faceți-le și pe acestea frumoase, împodobiți-le cu flori și pomi frumoși și nu lăsați ca mormintele voastre să fie însășitătoare. Prin grija voastră pentru morminti dați pilde vrednice de urmat copiilor voștri. Dacă mormintele părinților voștri zac în negrijire și în zmidă și alte buruieni urite fiți siguri că și mormintele voastre vor fi iar aşă pentrucă copiii voștri nu au văzut exemple mai bune dela voi.

Mamelor, voi cari aveți inimi mai simțitoare și voi cari nu lăsați să se stingă focul frumoaselor noastre obiceiuri strămoșești, voau să adresez cu toată amărițina înime mele și vă rog cu tot dinadinsul faceți din morminti noștri cu un aspect atât de trist și necreștinesc grădini frumoase, creștinești. Amin.

Dr. Stefan Cioroianu, paroh ort. rom.

INFORMAȚIUNI.

† Traian Nica Bolog, elev al institutului nostru teologic, în urma unui morb îndelungat a început din viață, în Arad, Miercuri în 20 Iunie v. În anul al 19-lea al etății sale. Rămășițele pământești ale adormitului în Domnul au fost transportate în comună sa nata'ă Boroșineu și așezate spre veșnică odihnă, Vineri în 22 Iunie v. Odihnească în pace!

† Aristizza Romanescu Gazetele de dincolo aduc știrea despre trecerea din viață a celei mai alese artiste a scenei românești, care a fost Aristizza Romanescu. Cine a avut prilej să aziste la reprezentările marilor drame naționale ale lui Ale sandri și Delavrancea a luat cu sine impresia neștearsă că Aristizza Romanescu este între artistele teatrului român fără îndoială cea mai genială, cea mai înălțătoare, cea mai adâncă. Întreaga sa viață din frageda copilărie până la vîrstă înaintată, a închinat-o ea cu hărnicie și abnegație neasemănătă singurului ideal al vîții sale, scenei și artei dramatice românești. Cu o elementară putere de creație a dat ea nouă viață mărețelor figurii femeiești din dramele celor mai aleși poeți ai literaturii românești, și ce e poate mai mult, ea a avut și darul binecuvântat să inspire dragostea și priceperea pentru arta sa iubită și tinerei generații de artiste ale scenei române. (V. N.)

Pentru preoți. Prea Venerabile Cler! Subsemnatul vоеște să publice în curând o broșură intitulată: „Călăuză preotului în viață și activitatea sa zilnică”, care va cuprinde: Regulele bunei cuviințe, îndegetări și sfaturi practice, privitoare la activitatea publică și privată a preotului, la modul conversării și ținutei sale în biserică, pe stradă, în adunări publice, în societate și a.

Spre a putea tipări această broșură, are lipsă mai ales de sprijinul benevol al prea venerabilui cler. De aceea se adreseză respectuos către prea venerabilul cler din Banat și Transilvania cu rugămintea, să binevoiască a abonă această cărticică practică și folositoare. Abonarea broșurei se face la subsemnatul. Cu mulțumită și deosebită stimă, Aurelian Tăutul, preot ort. român, Suceava (Bucovina) strada Armenească Nr. 9.

Credința și viteția românească, recunoscută de un comandant ungur. Cetim în „Reichspost” din Viena, Nr. 296 dela 2 Iulie, într-un raport despre un mare meeting patriotic, următoarea declarație a redactorului-șef Dr. Funder: „Mergând eu acum zece zile dealungul linijilor noastre pe frontul dela Asiago, un comandant ungur al unei trupe de asalt mi-a spus: „Eu sunt Maghiar, Săcui, și înainte, de când trăesc, uram și desprețuam pe Români, ca cetățeni, în cari nu s-ar putea avea încredere („unverlässliche Bürger”), dar mărturisesc că eram greșit; iar astăzi salut plin de respect pe cel din urmă din soldații mei români. Das sind Kerle von Gold und Eisen”!“

Cultură. Cetim în „Drapelul“: O societate culturală din un comitat dela nord a deschis zilele acestea concurs pentru o poezie și o novelă despre răsboiu, — și apoi ce să mai auzi — pentru un studiu asupra întrebării arzătoare: „Cum ar putea maghiari să comită?“. Halal de o astfel de cultură. Păcat de bani.

Moartea unui om de 116 ani. În zilele acestea a răposat în Oradea-mare cel mai bătrân locuitor al orașului, Iuliu Lukács, în vîrstă de 116 ani.

Petre Carp, marele bărbat de stat al României, a împlinit la Sănpetru vîrstă de 81 ani.

BIBLIOGRAFII.

A apărut:

„Cultura creștină“ Nr. 11—12/1918, revista profesorilor seminariai din Blaj, cu următorul sumar deosebit de bogat și interesant: Dr. Alexandru Rusu: O mare datorină (În interesul școlilor noastre confesionale primejduite), Dr. Nicolae Brinzeu: Chestii de limbă liturgică (Încă o problemă de-a bisericii noastre). Cornel B. Andrei: La chestia organizării preoțimii. Dr. Iacob Radu: Însemnări din corespondență episcopală gr.-cat. de Oradea-mare Moise Dragoș (1776—1787). (Articol final.) Senior: Gânduri pentru o altă alegere de mitropolit. (Scrisoare.) Însemnări Doliul literaturii românești — Doi morți iluștri: George Coșbuc și Barbu Delavrancea. — (Ioan Pop de Zăicană.) Sinodalitatea ultimului nostru „sinod electoral“ (Dr. Alexandru Rusu). Prelucrarea datelor statistice (Senior). Înmatricularea copiilor „de răsboiu“ (Iosif Sângorean). Cronică: Două conferințe episcopale (ar.). Liceele noastre confesionale la răspântie (ar.). Din vorbirea de program a noului ministru de culte (r.). O dispoziție papală (r.). Mare mișcare de presă a catolicilor maghiari (ar.). Preoții cu calificări inferioare (sr.). Poliție specială pentru tinerime (sr.). Monitorul țării și agricultorii (sr.). Cărți și reviste: „Magyar Kultura“ (ar.). Cărți intrate la redacție. Telefon. — Se poate abona din Blaj—Balázsfalva pentru 20 corone pe an.

„Casa Domnului“ Nr. 7 pe Iulie cu următorul cuprins: sp.: Gavrilă Pop. sp.: Cărțile rituale, T. L.: Tămâierea la liturgie. Tipicul anului 1918. Diverse: Tipicul anului 1929. Sfinte Dumnezeule. Sfintirea cea mică a apei la 1 August. Alte ajutoare pe seama revistei noastre. Moartea unui gazetar român. Ceva despre liturgiile din zilele de lucru. Tie Doamne. Bibliografie, Poșta redacției. Abonamentul anual face 950 cor. Administrația: Kiszebes (Kolozs m.).

Redactor responsabil: Dr. Teodor Botiș, profesor.

Nr. 2724/1918.

Anunț școlar.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că petițiunile de primire în institutul nostru teologic din Arad, pe anul școlar 1918/919, au să fie înaintate subscrисului Consistor cel mult până în 2/15 August 1918, instruite cu:

1. Extras de botez dela oficiul parohial, extradat în timpul cel mai recent.
2. Testimoniu școlar prin care se dovedește, că are pregătirea recerută prin regulamentul institutului.
3. Atestat de moralitate dela oficiul parohial, la care aparține, vidimat și de protopresbiterul tractual.
4. Atestat medical despre starea sanitată și întregitatea membrelor corporale.

5. Dacă potențul dela absolvarea școalelor medii s'ar fi dedicat altei carieri, ori a avut altă ocupație, atunci prin atestat dela oficiul parohial la care aparține, vidimat și de concernentul protopresbiter, are să dovedească ocupația în timpul petrecut dela ultima frecvență scolară până la timpul de față.

6. Certificat dela comisiunea de asentare, spre dovedirea, dacă cu ocazia asentării s'aflat apt ori nu pentru serviciul militar. Aceia care sunt deja în serviciu militar nu pot fi primiți în teologie.

7. Petițiunile au să fie provăzute cu timbru de una coroană, ori atestat de paupertate.

8. Petenții se avizează a scrie corect și legibil locul ubicării și posta ultimă, apoi să alăture și mărci postale recerute pentru a li-se putea trimite rezoluția în scrisoare recomandată.

Arad, la 3/16 iulie 1918.

Consistorul gr.-or. român din Arad.

Nr. 2642/1918.

Circular

către toate oficile protopresbiterale și parohiale de sub iurisdicția Consistorului rom. ort. din Arad.

In conformitate cu intimatul Esc. Sale dlui ministru reg. ung. de culte și instrucție publică de sub Nr. 108.985/1918—II din 29 iunie n. c. avizăm onor. preoțime, spre stire și conformare, că în temeiul §-lui 14 p. III art. de lege IX din 1917, capelanilor cu calificare inferioară și acelor preoți cu calificare superioară, cari, în sensul §-lui 5, art. de lege XXXVIII din 1913, nu pot fi împărtăși de competență întreagă a cincenatalui, adăus familiar le compete maximum 800 cor.

Prin urmare cei interesați să nu mai recurgă la Înalțul Minister în contra asemănărilor efectuite în temeiul legilor sus provocate și nici ulterior să nu mai înainteze rugări pentru obținerea adăusului familiar, pentru că nu se vor lua în considerare.

Arad, la 28 iunie (11 iulie) 1918.

Ioan I. Papp, episcop.

Nr. 2658/1918.

Circular

pentru toate oficile protopresbiterale și parohiale din districtul Consistorului din Arad.

Dominul ministru de culte și instrucție publică prin ordinăriunea de sub Nr. 6174/1918 Prezne atrage atenția la posibilitatea, că în sezonul viitor de încălzit nu vor fi lemne de foc în măsura ca să acopere trebuințele.

Pentru a se evita complicațiile, ce ar putea proveni din aceasta împrejurare, ordonează, ca oficile și instituțiile pentru sezonul de încălzit să se provadă cu cărbuni și cu cupoare de cărbuni, iar întrucât aceasta nu s-ar putea, folosința lemnelor de foc să se reducă la minimul posibil.

Ceeace prin aceasta se face cunoscut spre stire și acomodare.

Arad, la 30 iunie (13 iulie) 1918.

Ioan I. Papp, episcop.

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului de învățător-cantor la școală confesională greco-orientală din Bogeiu (Bozsaly), protopopiatul Orăzii-mari, se publică concurs, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în organul oficioasă „Biserica și Școala”, pe lângă următoarele emolumente:

1. Plata dela comuna bisericească 600 cor.
2. Cvarțir liber corăspunzător cu supraedificatiile și grădina de legumi.
3. Stoalele îndatinat.
4. Pentru participare la conferințele învățătoarești diurne și cărăușia staverite de autoritățile superioare.
5. Intregirea dela stat.

Parohia se va îngrijii de încălzitul și curățitul salei de învățământ.

Alesul va avea să provadă și învățământul studiului religiunii, învățământul cu adulții, strana și alte trebuințe cantorale precum și instruirea elevilor în cântările bisericești, conduce-

cându-i regulat la sfânta biserică la toate vechiile, utreniile și liturgiile.

Reflectanții la acest post, sunt poftiți a-și înainta recursele ajustate cu documentele reccurate, adresate comitetului parohial din Bogeiu, la Prea Onoratul oficiu protopopesc din Oradeamare, având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare la sfânta biserică din loc spre a se arăta poporului, dovedindu-și desteritatea în cant și tipic.

Bogeiu, la 24 iunie (7 iulie) 1918.

Comitetul parohial.

In conțelgere cu: Andrei Horvath, protopopul Orăzii-mari.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal sistematizat pe lângă părintele Ioan Cure din Covasint în temeiul rezoluției Ven. Consistor cu Nr. 1977/1918 se scrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Emolumintele împreunate cu acest post sunt: jumătate din sesiunea parohială; jumătate din birul și ștoalele legale. — Intregirea dela stat pe care o beneficiază parohul, rămâne rezervată acestuia. — Eventuala intregire dela stat pentru capelan.

Alesul capelan va avea să îndeplinească toate agendele împreunate cu parohia preotului pe lângă care va deveni ales, va avea să supoarte jumătate din sarcinile publice, să catehizeze la școalele din loc fără altă remunerație, să predice la toate ocaziunile când va fi de rând și să se îngrijească însuș de locuință.

Fiind parohia de clasa I, dela recurenții se cere calificarea prescrisă în concluzul Ven. Sinod eparhial din Arad Nr. 84/II—1910.

Cei ce doresc a ocupă acest post, au a dovedi oficiului protopopesc rom. ortodox din Siria, deodată cu însinuarea de a se prezenta poporului: a) că au calificare prescrisă și că intrunesc condițiile concursuale, b) iar întrucât ar fi din altă dieceză, că posed consumămantul P. S. episcop diecezan de a reflectă la acest post, c) în terminul concursual au a se prezenta în cutare Duminecă ori sărbătoare în sita bisericii din Covasint, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie.

Petițiunile ajustate cu documentele recerute, adresate comitetului parohial din Covasint, sunt a se trimite în terminul concursului P. O. oficiu protopopesc din Siria (Világos).

Dat în ședința extraordinară a comitetului parohial din Covasint, la 17/30 iunie 1918.

Mitru Luca, președinte. Pavel Dărlea, notar.

In conțelgere cu mine: Mihail Lucuța, protopresbiterul Siriei.

—□—

1—3

Penru postul de învățător-cantor la școală ort. română din Cresuia (Kereszly), tractul Beiuș, se publică concurs cu termin de alegere de 30 de zile, dela prima publicare în foaia oficioasă, pe lângă salarul următor:

1. In bani 140 cor. 2. 7 (septe) cubule bucate, jumătate grâu, jumătate cucuruz, prețuite în 84 cor. 3. Șepte stânjeni de lemn, prețuite în 112 cor. 4. Din cantorat un venit de 40 cor. 5. Din pământul cantoral un venit de 20 cor. 6. Venitul întravilanului școlar 20 cor., de tot 416 cor. 7. Intregirea dela stat nu este asigurată. 8. Locuința de lipsă.

Cei ce doresc a ocupa acest post sunt poftiți să-și înainteze cererile lor, adresate comitetului parohial, — Oficiului protopopesc gr.-or. rom. în Beiuș (Belényes), iar în vre-o Duminecă ori sărbătoare să se prezenteze la sf. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

In conțelgere cu: Moise Popoviciu, adm.

—□—

1—3

Pentru postul de învățător la școală confesională din Pojocilești (Pócsafalva) tractul Beiuș, se publică concurs cu termin de alegere de 30 de zile dela prima publicare în foaia oficioasă, pe lângă următorul salar:

1. Locuință cu grădină. 2. Dela parohie în număr 600 cor. 3. 6 metri lemn pentru încălzitul salei de învățământ și 12 m. lemn pentru învățător. 4. Intregirea salarului dela stat. 5. Stoalele cantorale în uz.

Recursele regulamentare se vor înainta Oficiului protopopesc gr.-or. rom. din Belényes

(Beiuș), iar recurenții se vor prezenta în Duminecă, ori sărbătoare în sf. biserică din cloviște spre a se face cunoștu poporul Comitetul parohial.

In conțelgere cu: Moise Popoviciu, ppesc, inspector de școale.

—□—

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școală confesională gr.-or. română din Pet. 13. S. (Gyepüsolymos), tractul Beiuș, se publică curs cu termin de alegere de 30 de zile prima publicare în foaia oficioasă, pe lângă mătoarea dotație:

1. Bani gata: 600 cor. dela parohie, tregirea dela stat. 3. Pentru scripturistică și ferință 30 cor. 4. Pentru cantorat, care e gător: stoalele cantorale. 5. Locuință cu sătă edificatele și cu grădină. 6. De încălzire de învățământ și de cîmpirea ei se îngă comuna parohială.

Cei ce doresc a ocupă acest post su datorați a se prezenta în vre-o Duminecă în sărbătoare la sf. biserică, iar recursele lor state în regulă și adresate comitetului par din numita parohie, să le trimită Oficiului topopesc gr.-or. rom. în Beiuș (Belényes). Comitetul par.

In conțelgere cu: Moise Popoviciu, ppesc, inspector de școale.

—□—

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școală gr.-or. rom. din Albești-Hidiș (Feh. Hegyes) prin aceasta se publică concurs minde alegere de 30 zile dela prima pub.

Venitele sunt: 1. Cvarțir liber și de legume. 2. Din repartiție pe credinciosi cor. solviți de epitropia parohială pe lâncante; intregirea de stat nu e asigurată. Pentru conferință învățătoarească când va cipa 20 cor. 4. Pentru scripturistica 10 cor. 6 metri de lemn din care se va încălzi de învățământ. 6. Stoalele îndatinat dela 2 cor. cununie și maslu 1—1 cor.

Reflectanții la acest post se vor pr în vre-o Duminecă ori sărbătoare la sf. bisard din Albești-Hidiș pentru a-și arăta dexteră în cant și tipic, iar cererile de concur conform regulamentului și adresate com. si parohial din Albești-Hidiș se vor înainta oficiu protopresbiteral din Beiuș.

Gheorghe Popoviciu, pres. com. par. Pantiș, notar.

In conțelgere cu: Moise Popoviciu, adm.

—□—

Pentru îndeplinirea definitivă a locaționi învățătoarești din Zărani, — devine cante prin răposarea pe câmpul de luptă românilor învățători: Gheorghe Rufe și Costi Iliuță — prin aceasta se scrie concurs, min de 30 zile, dela prima publicare în oficios diecezan „Biserica și Școala”.

Emolumentele pentru fiecare post în funcție sunt: 1. Salar fundamental de 1200 insu bani. 2. Scripturistica 20 cor. 3. Participare la conferințe 30 cor. 4. Cvarțir teren dină în natură. 5. Venitele cantorale obișnuite.

Pentru intregirea salarelor în confe cu art. de lege XVI din 1913, se vor rugări recerute, la vremea sa, — Inaltului.

Invățătorii aleși vor fi iadatorați și să cânte cu elevii cântările liturgice și ve să conducă: unul strana dreaptă, celală stângă, fără altă remunerare dela parohie.

De curățitul pe din lăuntru a casei și va avea a se îngrijii învățătorul ales.

Recursele adresate com. par. din Zărani sunt: a) Estras din matricula boala; b) Certificat de apartinență; c) diploma de invățător; d) eventualele atestate despre prestat până acum, — sunt a se înainta. Oficiu ppesc gr.-or. rom. al lenopolei (Bozal com. Arad), iar reflectanții sunt poftiți a se prezenta în careva Duminecă ori sărbătoare, biserică din Zărani, spre a-și arăta destăinută în cântare și tipic.

Din ședința comisiei par. din Zărani se mută la 17/20 lunie 1918.

Aurel Iancu m. p., paroh, pres. com. Cornel Papp, paroh, not. ad.-hoc.

In conțelgere cu: Ioan Georgia Stăpărescu, insp. conf. de școale.

—□—

pentru îndeplinirea postului de învățătoarescă din Călătea-Gălișeni, protopresbiterul poruncăștului, prin aceasta se publică concurs cu următoarele documente: 1. Cvartir liber cu două chilii, mară și culină, în edificiul școalei. Supraediatele necesare pentru ținerea de vite, 2. Din invățătoarea, parohia matră, 300 cor. în bani. 8 holde pe 1342 pământ, evaluat în 100 cor. 3. Din bisericii ălișeni 200 cor. în bani; dela ambele comune zile mînele de lipsă, în natură, atât pentru sala de învățământ, cât și pentru învățător, 5 stânjeni luși acasă; 3 ai școalei, 2 ai învățătorului. 4. Într-un ambele comune ajutor de stat 1000 cor. hie, pe lângă ștolele uzitate, va provede și șlesul, va conduce școlarii la biserică în e intoratul, cu săta Dumineca și sărbătoarea, și va învăță cîntările bisericesti și va conduce strana.

Reflectații, să și înainteze cererile de cărți adresate comitetului parohial din Călătea-ălișeni — Prea Onor. oficiu ppesc ort. român în M.-Telegd, sub durată concursului, având a prezentă în parohie, spre a face cunoștință poporul și spre a cântă în biserică.

Comitetul parohial.

Romul Teodor Filip, preot, președ. com. par. Florian Balmoș, notar comit. parohial. In conțelegeră cu mine: Alexandru Munciu, protopresbiter, inspector școlar.

—□—

1-3

Nr. 2580/1918.

Prin aceasta se publică concurs pentru deplinirea catedrei vacante de matematică și fizică la institutul pedagogic ort. român din Arad.

Beneficiile impreunate cu aceasta catedră sunt următoarele:

1. Salar fundamental de 2600 cor. în caz de aplicare definitivă, iar în caz de aplicare provizoră numai 2200 cor.

2. Cvincenalele (5 la număr) de câte 200 cor.

3. Bani de cortel 800 cor., resp. timpul aplicării provizorie numai 600 cor.

4. Participarea, ce va avea să i-o recunoască guvernul țării, la fondul de pensiune în sarcina statului.

Dela recurenți se cere să aibă calificație pentru profesura de preparandie de stat, precum și calificația conform §-lui 122 punct 10 din Statutul Organic.

Recursele sunt a se adresă Consistorului ortodox român din Arad, în 30 zile dela prima publicare a acestui concurs.

Recursele trebuie ajustate cu următoarele documente:

a) Autobiografia, pe scurt, a recurenților;

b) Atestat de botez din matricula bisericească, spre dovedirea că e de religiunea gr.-or. română;

c) Atestat de naștere, din matricula de stat;

d) Atestat despre calificația recurenților;

e) Atestat de serviciu dela autoritatea imediat superioară, pentru cazul, că recurențul ar fi funcționat și până acum ca profesor la vre-un institut de învățământ;

f) Eventualele dovezi despre activitatea literară a recurenților.

Arad, din ședința cons. școlară dela 14/27 Iunie 1918.

Consistorul ort. român din Arad.

—□—

2-3

Nr. 1281/1918.

Prin aceasta se publică concurs pentru deplinirea catedrei vacante de caligrafie, desemnată și lucrul de mâna (slăjd) dela institutul pedagogic ort. român din Arad.

Beneficiile impreunate cu aceasta catedră sunt următoarele:

1. Salar fundamental de 2600 cor., în caz de aplicare definitivă, iar în caz de aplicare provizoră numai 2200 cor.

2. Cvincenalele (5 la număr) de câte 200 cor.

3. Bani de cortel 800 cor., respective numai 600 cor. pe timpul aplicării provizorie.

4. Participarea, ce va avea să i-o recunoască guvernul țării, la fondul de pensiune în sarcina statului.

Dela recurenți se cere să aibă calificație pentru profesura de preparandie de stat, precum și calificația conform §-lui 122 pct. 10 din Statutul Organic.

Recursele sunt a se adresă Consistorului

ort. român din Arad, în 30 zile dela prima publicare a acestui concurs.

Recursele trebuie ajustate cu următoarele documente:

a) Autobiografia, pe scurt, a recurenților;

b) Atestat de botez din matricula bisericească, spre dovedire, că e de religiunea gr.-or. română.

c) Atestat de naștere, din matricula de stat;

d) Atestat despre calificația recurenților;

e) Atestat de serviciu dela autoritatea imediat superioară pentru cazul, că recurențul ar fi funcționat și până acum ca profesor la vre-un institut de învățământ;

f) Eventualele dovezi despre activitatea literară a recurenților.

Arad, din ședința cons. școlară dela 14/27 Iunie 1918.

Consistorul ort. român din Arad.

—□—

2-3

Nr. 2579/1918.

Prin aceasta se publică concurs pentru deplinirea catedrei vacante de limba și literatura română și de limba și literatura germană dela institutul pedagogic ort. român din Arad.

Beneficiul impreunat cu aceasta catedră este următorul:

1. Salar fundamental de 2600 cor., în caz de aplicare definitivă; iar în caz de aplicare provizoră numai 2200 cor.

2. Cvincenalele (5 la număr) de câte 200 coroane.

3. Bani de cortel 800 cor., resp. pe timpul aplicării provizorie numai 600 cor.

4. Participarea, ce va avea să i-o recunoască guvernul țării, la fondul de pensiune în sarcina statului.

Dela recurenți se cere să aibă calificație pentru profesura de preparandie de stat, precum și calificația conform §-lui 122 p. 10 din Statutul Organic.

Recursele sunt a se adresă Consistorului ortodox român din Arad, în 30 zile dela prima publicare a acestui concurs.

Recursele sunt a se adnexă următoarele documente:

a) Autobiografia, pe scurt, a recurenților;

b) Atestat de botez din matricula bisericească, spre dovedire că e de religiunea gr.-or. română;

c) Atestat de naștere din matricula de stat;

d) Atestat despre calificația recurențului;

e) Atestat de serviciu dela autoritatea imediat superioară, pentru cazul, că recurențul ar fi funcționat deja și până acum ca profesor la vre-un institut de învățământ;

f) Eventualele dovezi despre activitatea literară a recurenților.

Arad, din ședința cons. școlară dela 14/27 Iunie 1918.

Consistorul ort. român din Arad.

—□—

2-3

Nr. 154 M. 1918.

Consistorul mitropolitan al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Ungaria publică concurs pentru patru (4) burse (stipendii) de câte 1000 coroane din fundația „Ioan și Maria Trandafil”, și anume: 2 pentru arhidieceză, 1 pentru dieceza Aradului și unul pentru dieceza Caransebeșului.

Terminul de concurs se fixează pe 2/15 August a. c.

Concurenții vor avea a produce următoarele documente: 1. Extras de botez provăzut cu clausula oficioasă, că și acum aparține bisericii ortodoxe române din patrie. 2. Adeverință oficială (certificat) dela antistia communală vidimată și de preotul local, eventual de protopresbiterul concernent despre starea socială și materială a concurențului și a părinților lui, precum și despre aceea, că sunt cetățeni ai Ungariei. 3. Testimoniu școlar de pe anul precedent cu nota generală „eminent” pe temeiul căruia testimoniu concurențul este îndreptățit a continua studiile, pentru care cere stipendiu.

Stipendiu se poate cere pentru continuarea studiilor la facultăți sau alte institute mai înalte de învățământ, precum și pentru clasele superioare la instituții de învățământ secundare (medii) din patrie.

4. Concurențul în cererea sa este îndatorat a declară lămurit, dacă mai are de undeva și alt stipendiu sau ajutor și a spune cât face acela.

Cererile instruite în ordine sunt a se adresa și trimite până la terminul fixat de 2/15 August a. c. Consistorului mitropolitan gr.-ortodox român în Nagyszeben.

Sibiu (Nagyszeben), 18 Iunie 1918 st. v. Consistorul mitropolitan.

—□—

2-3

In conformitate cu decisul Senatului fundației Nicolae Zsigi din Oradea-mare, se publică concurs pentru ocuparea a 2^{1/2} (două și jumătate ori cinci jumătăți) locuri gratuite vacante în internatul fundației.

La acest beneficiu pot reflectă studenți români gr.-or., cari — fiind înscriși — vor urma ca elevi ordinari, anul școlar ce vine, la vreo școală publică din loc, spre scop rugările ajustate cu: 1. Extras de botez (matric. bis.), provăzut cu clauzula de acum a parohului local. 2. Testimoniu școlar de pe anul școlar expirat. 3. Atestat de revaccinare. 4. Atestat medical că sunt deplin sănătoși; 5. Atestat de paupertate vidimată și de parohul ori protopopul competent — au a se înainta până la 1/14 August 1918 inclusive, la subscrisul președinte — protopop tractual — în Oradea-mare.

Tot până la acest termen au a se înainta președintelui senatului, rugările — cu atestat ultim școlar, și cu atestat medical că sunt sănătoși — acelor studenți români gr.-or., cari pentru anul viitor școlar ar dori să fie primiți în internatul Zsigi, cu taxă de întreținere (pentru anul școlar) de 1200 cor. Această taxă cu consensul președintelui se poate solvi și în rate, are însă a se solvi suma întreagă în anul școlar, fără privire la timpul petrecut în internat. Toți elevii au a se supune disciplinei internețului, și primesc pe lângă îngrijirea bună, vînt, cuartier, luminat, încălzit, spălat și lunar o scaldă.

Afără de taxa de sus, fiecare elev are a solvi 20 cor. ca taxă medicală pe an; au să aducă apoi câte 1 klgr. de săpun de haine, sac de paie (strojac), haine de pat, de purtat, albituri, etc., perii, în numărul recerut.

Oradea-mare, din ședința senatului fundamental, ținută la 18 Iunie (1 Iulie n.) 1918.

Andreiu Horvath m. p., protopop; președintele senatului. Georgiu Papp m. p. protopop onor, notarul senatului.

—□—

2-3

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școală elementară gr.-or. română din Drăgoeni (Drágota), protopopiatul Beiuș, se publică concurs cu termin de alegere de 30 zile dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și școala”, pe lângă următorul salar:

În bani: 600 cor. dela parohie, folosul pământului școlar, lemne pentru încălzitul salei de învățământ, salarul dela stat încă nu e asigurat; de locuință pentru învățător se va îngriji comuna parohială, iar sala de învățământ e corespunzătoare.

Ceice doresc a ocupa acest post să-și înainteze petițiile lor, adresate comitetului parohial, oficiului protopopesc gr.-or. rom. din Beiuș (Belényes) și până la alegere să se prezinte la sf. biserică.

In conțelegeră cu Moise Popoviciu, adm. protopopesc, inspector de școale.

—□—

2-3

Pentru îndeplinirea postului de învățătorcantor la școală gr.-or. română din comuna Topa-de-sus (Felsőtopa) în protopopiatul Beiuș se scrie concurs cu termin de alegere 5/18 August a. c. Venitele:

1. Locuință, cu grădina școlii de 1000 stânjeni. 2. Din repartiție pe parohianți 600 cor. pentru conferințe 40 cor. 3. Lemne de foc 8 stânjeni, din care se va încălzi și sala de învățământ. Curățitul școalei e datorința comunei bisericesti. 4. Stoalele cantorali dela mort mic 2 cor. dela mare 4 cor.

Intregirea dela stat până acum nu e întregită.

Doritorii a ocupă acest post să înainteze petițiile lor P. On. oficiu protopopesc gr.-or. rom. în Beiuș (Belényes) și până la alegere a se prezenta în comună la sf. biserică.

Comitetul parohial din Topa-de-sus 27 Iunie (7 Iulie) 1918.

Vasile Papp, pres. com. par. George Copos, not. com. par.

In conțelegeră cu Moise Popoviciu, adm. protopop, inspector de școale.

—□—

2-3

Nr. 79 F. G.

Dela Fundațiunea Gozsdu.

Pentru conferirea de burse din fundațiunea Gozsdu pe anul școlar 1918/1919 la universități, facultăți, școale superioare, școale medii se publică următorul concurs:

Concurrentul să documenteze cu documente originale sau autenticate de notarul public:

a) că este fiu de cetățean ungar și apartine bisericii ortodoxe române, spre care scop se recere extrasul din matricula botezaților, provăzut cu clauzula parohului concernent, că și de prezent aparține bisericii greco-orientale române;

b) că studiază la vre-un institut public de învățământ din patrie, spre care scop studenții dela școalele medii să prezinte atestatul școlar despre sporiul în studii în anul școlar 1917/1918, iar cei dela universități și facultăți indicele despre toate semestrele ascultate până acum;

c) că avereia proprie a părinților nu e de ajuns să acopere toate cheltuielile împreunate cu studiul, spre care scop să producă atestat dela direcțoria politică concernentă. Atestatul să cuprindă date pozitive despre această avere și să fie subscris de protopopul concernent.

2. Dacă concurrentul a întrerupt studiile, să producă atestat oficios despre ocuparea sa și despre purtarea sa morală în cursul intervalului de timp, când n'a cercetat studiile.

3. Concurrentul să arate în petițiune specialitatea la care, și locul unde voiește să continue studiile, precum și aceea, dacă folosește și altă bursă.

4. Cu ocaziunea conferirii burselor vor fi preferiți tinerii cari își aleg carierele practice a căror îmbrățișare este mai mult reclamată de urmările dezastroase ale răsboiului, aşadară tinerii, cari se înscriu la facultăți pentru științele economice la școale superioare de industrie, la academii de comerț și agronomie, veterină etc.

5. Doi frați nu pot beneficia în același timp de bursă și din motivul acesta nici un petent, care e frate cu vre-unul din bursierii actuali a-i fundațiunii, nu va fi împărtășit de stipendiu.

6. Bursele pentru străinătate se acordă numai pe lângă obținerea concesiunii ministeriale.

7. Petițiunile defectuoase instruite sau sosite după termin, nu vor fi considerate.

8. Concurrentul să indice în petițiune locul și poșta ultimă, unde este a i-se trimite rezoluțunea reprezentanței.

9. Petițiunea instruită cu toate documentele susamintite este a se adresă către reprezentanța fundațiunii Gozsdu și a se trimite la cancelaria fundațională în Nagyszében, Strada Fleischer Nr. 45, până la 18/31 iulie 1918.

10. Spre orientare se observă, că din fundațiunea Gozsdu numai tineri pot beneficia de burse, deci petițiunile elevelor nu vor fi luate în considerare.

Toți bursierii actuali sunt poftiți ca până la terminul menționat să arate rezultatul studiilor din anul școlar 1917/1918, căci altcum li-se va sistă bursa, respective ajutorul de care au beneficiat până acum.

In adresa de justificare să se arate numărul rezoluției prin care li-să a votat bursa pe anul școlar trecut.

Bursierii aflători în serviciu militar sunt recerați a produce pe lângă indexul, respective atestatul despre studiile făcute până acum, și atestat de serviciu dala autoritatea militară concernentă, din care să se facă evident timpul petrecut la armată, deci nu e destul dacă se constată, că de prezent sunt în serviciu militar, ci e necesar să se indice, de când au intrat sub drapel.

Cu ocazia înaintării petițiilor de justificare, aceia dintre bursierii vechi, cari sunt militari și au obținut concediu pentru continuarea studiilor întrerupte, au să dovedească rangul primit la miliție și beneficiile date de erarii militari pe timpul studiilor universitare.

Din ședința reprezentanței fundațiunii Gozsdu ținută în Budapesta în 16/29 Martie 1918.

Vasile Mangra,
arhiepiscop și metropolit

Dr. Gheorghe Comșa,
secretar.

Pentru îndeplinirea definitivă a postului de învățătoare la școală gr.-or. română din Beiuș (Belényes), prin aceasta se publică concurs cu termin de alegere pe ziua de **6/19 August 1918**, orele 11 a. m., pe lângă următoarele emolumente:

1. Salar fundamental 1200 cor. 2. Relut de cvartir 300 cor. 3. Pentru scripturistică 20 cor. și în fine 4. Pentru conferință, — când va participă — 30 cor.

Încălzițul și curățul salei de învățământ cade în sarcina comunei parohiale.

Reflectantele la acest post, sunt poftite, că rugăriile lor, instruite cu documentele necesare și adresate comitetului parohial, să le înainteze oficiului protopresbiteral gr.-or. român din Beiuș (Belényes), iar în vre-o Duminecă ori sărbătoare să se prezinte la sf. biserică, spre a se face cunoscute poporului.

Dat din ședința comitetului parohial, ținută la 30 iunie 1918.

Dr. Gavril Cosma, president. *Moise Popoviciu*, notar.
In contelegere cu *Moise Popoviciu*, adm. ppesc, insp. de școale.

—□—
asigură; în cazul când statul ar acorda a aduse obligamentul parohiei înțează.

Recurenții sunt poftiți a-și înainta lor, instruite cu documentele necesare și sate comitetului parohial, oficiului protopresbiteral gr.-or. român din Beiuș (Belényes), iar în Duminecă ori sărbătoare să se prezente la biserică, spre a-și arăta dezeritatea în ceea ce priveste tipic.

Dat din ședința comitetului parohial, ținută la 24 iunie 1918.

Dr. Gavril Cosma, president. *Teodor Barbuș*, notar ad hoc.

In contelegere cu *Moise Popoviciu*, adm. ppesc.

—□—
Pentru îndeplinirea parohiei de clasă I din Sâmbătoni, devenită vacanță prin trecerea statul de deficiență a parohului Paul Feleacu, prin aceasta se publică concurs, cu termen de **30 zile** dela prima apariție, în organul de presă *"Biserica și Școala"*.

Emolumentele sunt: 1. Una grădină de 1000 m² și una sesiune pământ estravilan. 2. Coroane de 1000 cor. adepă patrușute cincizeci cor. ca birou și hala. 3. Stolele legale. 4. Eventuala întreținere a statului.

Alesul este obligat a catehiză în seara confesionale din loc, fără nici o remunere, conform îndrumărilor, ce le va primi dela statul de prioritate sa biserică.

Doritorii de a reflectă la aceasta postură trebuie adresate comitetului parohial din Sâmbătoni și adjudecate cu documentele de evidență pentru parohii de clasa primă, cu testiunii de maturitate și eventual cu atestate de serviciul prestat pe terenul bisericesc-școlar. Acestea să le înainteze oficiului protopopesc din Beiuș în terminul concursual, în care restimp, pe respectarea dispozițiunilor cuprinse în § 30 din Regulamentul pentru parohii și pe lângă înnoștințarea prealabilă a protopresbiterului, avea să se prezinte în sf. biserică din loc, a-și arăta dezeritatea în cele rituale și în teorie, iar întrucât vor fi din altă diecezană, avea să dovedească, că pentru a recurge la simțământul Consistorului, respective a episcopului diecezan.

Cel ales va suporta toate dările după ce va fi învestit în funcție și după venitele parohiale.

Comitetul par. gr.-or. rom. din Sâmbătoni
In contelegere cu *Traian Vafian*, administrator protopresbiter.

—□—
Nr. 864/șc. 1919.

Din partea Consistorului eparhial din Oradea-mare se publică concurs pentru posturi de rector și cel de prefect de studii la internatul diecezan din Beiuș.

Beneficiul împreunat cu postul a) este: locuință și proviziune întreagă în interiorul precum și 1600 (una mie și sase sute) coroane salar, care se va solvi în rate lunare anticipative, b) pentru postul de prefect: locuință și proviziune întreagă, precum și salar de 800 coroane.

Reflectanții la aceste posturi vor avea dovedească că: 1. Sunt români ortodoxi și înțin mitropoliei gr.-or. române din Ungaria Transilvania. 2. Că au testimoniu de maturitate și calificare preoțească de clasa primă, alte studii academice. 3. Că în serviciile religioare au dovedit sărăguință și purtare bună. Că sunt necăsătoriți.

Se observă că atât rectorul cât și prefectul amăsurat și-l 6 din regulamentul pentru administrarea internatului au să locuiască permanent în internat.

Recursele se vor prezenta acestui Consistoriu până inclusiv în ziua de 18/31 iulie 1918. Oradea-mare, din ședința Consistorului eparhial, ca senat școlar ținută la 13/26 iulie 1918. *Roman Ciorogariu*, vicar episcopal.

—□—
Pentru tipografia noastră se caută un învățăcel.

Condițiile de primire: Băiatul să aibă 2 clase medii sau cel puțin 6 ani de învățământare și să fie trecut de 14 ani.